

МОЛОДИЙ КОМУНАР

Орган Кіровоградського обкому АКМУ

Рік видання IX.

№ 34 (890).

ЧЕТВЕР, 21 БЕРЕЗНЯ 1968 РОКУ.

Ціна 2 коп.

НАРАДА БУРЯКОВОДІВ

У Кіровограді відбулася обласна нарада буряководів. З доповіддю «Про підсумки вирощування цукрових буряків у 1967 році та завдання по забезпеченню плану валового збору коренів у 1968 році» виступив голова виконкому обласної Ради депутатів трудящих П. С. Кошевський.

На нараді виступили: Герой Соціалістичної Праці ланкова колгоспу імені XX з'їзду КПРС Голованівського району П. Т. Громіничук, бригадир ріллісної бригади артілі імені Щорса Ульянівського району Ф. Є. Паламарчук, старший науковий співробітник Всесоюзного інституту цукрових буряків І. Т. Сергієнко та інші.

На нараді виступили з промовами перший секретар обкому КП України М. М. Кобильчак і заступник міністра сільського господарства УРСР М. І. Кузьменко.

РАДА ОДНОДУМЦІВ

ПЕРШИЙ ЗЛІТ МОЛОДИХ РОБСІЛЬКОРІВ КІРОВОГРАДЩИНИ

Микола ЛИТВИНЕНКО: — Це дуже добре, що ми тут зустрілися.

В залі — десятки людей, різні за віком і фахом. На трибуні один — Микола Литвиненко, студент Кіровоградського педагогічного інституту імені О. С. Пушкіна. Він говорить якимось інтимно, мов з другом:

— Я хочу трішки сказати про нашу газету, про «Молодий комунар»...

І в аудиторії, серед учасників першого зльоту-семінару молодих робітничо-селянських кореспондентів, цей інтимно-довірливий тон нікому не здається дивним, адже тут зібрані однодумці, друзі газети, турбота яких одна — щоб газета була змістовнішою, цікавішою. Саме про це і йшла весь час розмова.

Секретар обкому комсомолу Т. Лащевська розповіла присутнім про завдання комсомольської організації області в юві-

лейному році, про те, як молоді робітники повинні допомагати своїм пером вирішувати важливі завдання комсомолу. Працівники редакції «Молодого комунара» — редактор В. Погрібний, відповідальний секретар Ю. Моторний, завідувач відділами В. Ганоцький, В. Юр'єв, В. Шарій, в. о. зав. відділом М. Шевчук поділилися думками про молоду людину 60-х років, про завдання і труднощі у висвітленні образу сучасника, розповіли про мову і стиль газетних матеріалів, про газетні жанри, про те, як дібрати потрібні факти для газетного матеріалу, поділилися досвідом, як краще готувати статті, кореспон-

Віктор ВОВЧЕНКО: — Мені подобається творчий пошук колективу.

денції на теми військово-патріотичного виховання, розповіли присутнім про структуру редакції. Про ілюстрацію в су-

Іванна ТКАЧЕНКО: — Більше пропагуймо цікаві знахідки.

часній молодіжній пресі вів мову фотокореспондент газети «Кіровоградська правда» А. Дібровний.

Учасники зльоту-семінару обмінялися думками, висловили ряд зауважень і пропозицій. Зокрема, студент Кіровоградського педагогічного інституту імені О. С. Пушкіна Микола Литвиненко, вказав, що на її сторінках бажано бачити більше виступів робітничо-селянських кореспондентів. Є недоліки у роботі з листами дописувачів. Він поділився думками щодо фотоліюстрації в газеті.

Світлана Антоненко, десятикласниця Кіровоградської середньої школи № 6, вела мову про те, як редакція надає допомогу молодим авторам:

— Раніше я боялася показувати свої вірші. Зовсім випадково вірші

потрапили до редакції. Мене покликали зайти, допомогли, а потім і відрукували вірші. Зараз я — повноправний член редакційної поетичної студії «Сівач». В останній час газета стала цікавішою. Мені особисто сподобалась розмова про «середнього» учня. Це ділова і потрібна розмова. Уже кілька разів по цьому питанню висловлювалися досвідчені фахівці. Це добре. Але доречно б почути думку самих «середняків». Проблема «середнього» учня не менше цікавить самих школярів, а не лише досвідчених. Тому й важливо почути відверті пропозиції школярів, «іменинників» проблеми.

Світлана наголосила також на тому, яку велику відповідальність бере на себе робітник, пишучи той чи інший матеріал.

— Це я завжди відчувала, — сказала вона, — а коли редакція послала мене у відрядження, то відповідальність потроїлась.

— Мені подобається творчий пошук редакційного колективу, — сказав у своєму виступі редактор вільшанської районної газети В. Вовченко. — Та варто ширше, змістовніше висвітлювати питання ідейного гарту молоді. А це значить, що нам, робітничо-селянському активу обласної газети, треба більше пропонувати дописів на цю тему. Мало ми ще надсилаємо до га-

зети кореспонденцій і статей про роботу комсомольських груп, саме тому робота цих невеликих, але дуже важливих ланок, висвітлюється на сторінках газети недостатньо.

— Якось трапилось так, що в нашій школі не передплатили «Молодого комунара». Я принесла свою підшивку. І її зачитали «до дірок». Це свідчить про інтерес школярів до газети, — сказала старша піонервожата Олександрівської школи-інтернату Іванна Ткаченко. — Газета має теж більше враховувати запити школярів, більше приділяти

уваги піонерській і комсомольській роботі в школі, більше пропагувати добрі знахідки.

Учасники зльоту-семінару вели також мову про літературні твори, що друкуються на сторінках «Молодого комунара». Вони зустрілися з переможцями літературного конкурсу газети «Багнет і сонце», присвяченого 50-річчю Збройних Сил СРСР, В. Гончаренком та І. Гельманом, з одним з переможців конкурсу, присвяченого 50-річчю Радянської влади на Україні, А. Борсом. (Закінчення на 2-й стор.)

ВІД ФІЗРОЗМИНОК

ДО...

Якось, коли зайшла розмова про масовість спорту, один із викладачів фізкультури сказав:

— Це ж — аксіома. Приміром, щоб писати гарні книги, треба перш за все навчитись читати. Треба вміти елементарно рахувати, щоб потім взятися за вищу математику. Щоб стати спортсменом високого класу, треба спочатку стати фізкультурником, тобто фізично грамотною людиною.

Заперечувати цьому — значить розписатись у недалекодальності, бо ж кожна велика справа починається, як кажуть, з «азів». Саме великий спорт і черпає свої резерви з численної армії фізкультурників. А що ця армія численна, свідчить хоч би й те, що в нас на Кіровоградщині більше трьохсот тисяч фізкультурників. На підприємствах, у колгоспах, в установах і навчальних закладах фізкультурою займаються люди різного віку. Мабуть, важко знайти такий колектив, де б не проводилися змагання. Це, так би мовити, організована маса фізкультурників. А скільки можна зустріти «самодіяльних» любителів фізичного гарту у вихідні дні! Походи за місто з рюкзаком за плечима, лижні прогулянки... Останнім часом будинкоуправління почали «привертати до рук» цих «самодіяльних» фізкультурників. В минулому році в Кіровограді та інших містах і районах області відбулись спартакіади за

місцем проживання. В Кіровоградському будинкоуправлінні № 7 вона була масовою і результативною, справжньою школою здоров'я для всіх мешканців Черемушок.

Міцно ввійшли в життя робітників ряду підприємств п'ятихвилинки бадьорості — виробнича гімнастика. Комплекс фізичних вправ, розроблений науково-методичною радою Союзу спортивних товариств і організації СРСР, став тим стимулом, який вносить свою вагому частку у виробничий процес. На Олександрівській швейній фабриці в четвертому цеху, де громадським інструктором фізкультури Р. Груша, виробнича гімнастика є вірним помічником у праці кожній робітниці. Виросли на фабриці і свої першорозрядниці робітниці Г. Ручінова, Т. Гнатченко, кандидат в майстри спорту з легкої атлетики Ж. Боговяленська.

В пошани фізкультура і спорт в колгоспах «Іскра» Олександрівського, імені Куйбишева Новомиргородського, «Україна» Знамянського районів. Є тут свої розрядники, свої чемпіони.

Хоч, взагалі, свої чемпіони є скрізь. Але ж — будьмо відверті — можна стати чемпіоном, показавши на змаганнях низький результат, бо ж суперники були ще слабкішими. А чи часто зустрічаємо ми цих чемпіонів (хай вибачають вони, бо часто спортсмени в цьому не винні) на змаганнях обласного, а тим більш республіканського масштабу? Якраз саме тут і повисає в повітрі такий гарний

лозунг «Олімпійський рік — не лише для олімпійців». Бо нерідко за нього деякі діячі від спорту видають звичайні фізрозминки, забуваючи дбати про майстерність спортсменів. Більше того, в ряді спортивних товариств якраз і зупинились на масово-оздоровчих заходах. Ради колективів фізкультури, профспілкової і комсомольської організації дбають про залучення до цих заходів якнайширшого кола трудящих. Особливо це відчутно в зв'язку з переходом на п'ятиденку. Проводяться в колективах фізкультури і змагання, але часто з вини спортивних організацій вони відбуваються за принципом «Крос — всі на кросі», «Лижі — всі на лижі!». Ні відповідної підготовки, ні кваліфікованої допомоги спортсмени не одержують. Звичайно, олімпійські так не виростуть!

Ми можемо похвалитись провідними спортсменами, які на відповідальних змаганнях займали і займають добрі місця. Важкоатлет Олег Богданов — призер IV Спартакіади УРСР, за межами республіки знають спортсменів-стендовиків майстра міжнародного класу В. Верігіну і почесного майстра спорту І. Вільного. Не раз кіровоградські мотогонщики демонстрували свою майстерність на міжнародних кросах. В цьому році тринадцять наших землякам-спортсменам присвоєно звання майстра спорту.

Але факт залишається фактом: в минулому році наша область зайняла 24 місце на IV Спартакіаді УРСР. Виходячи з цього, треба і вести розмову по великому рахунку. Як сталося, що окремі обласні ради спортивних товариств виставили в збірні області спортсменів, які не принесли командам жодного очка в залі? Збірна з легкої атлетики зайняла

тоді останнє 26 місце, одержавши лише 4 очка. Три з них принесли команді спортсмени з ДСТ «Авангард», одне — ДСТ «Буревісник». Жодного очка до цього не приплюсували легкоатлетів факультету фізвиховання педінституту.

Невдало виступили і кульовики. А причина та, що ДСТ «Спартак» в 1966 і 1967 роках підготувало лише шість першорозрядників, в той час, як в 1965 їх підготовлено одинадцять. Авангардівські стрільці ось уже протягом чотирьох років не виступають на республіканських змаганнях.

Слід вважати, що з боку учбових відділів обласних рад спортивних товариств відсутній кваліфікований контроль за роботою тренерського складу та належний аналіз підготовки спортсменів. У багатьох тренерів немає плановості в роботі, відсутній творчий підхід до справи. Так, заслужений тренер УРСР М. Романенко, який у свій час виховав п'ять майстрів спорту, з 1963 року не підготував жодного.

Через три роки стартуватиме V Спартакіада народів СРСР. Вже сьогодні обласній раді Союзу спортивних товариств і організації треба дбати про складні збірних, виявляти талановитих спортсменів, готувати їх, пам'ятаючи мудре прислів'я про воза і сани. В цьому році сільські спортсмени мірятимуться силами на III Сільських спортивних іграх. І лише при умові, коли буде взято твердий курс на підвищення майстерності спортсменів, коли від фізрозминок в спортивних організаціях перейдуть до справжньої роботи з кожним спортсменом, наші земляки примусять потісняти в таблиці досягнень своїх суперників. Наша область мусить бути спортивною в повному розумінні цього слова.

РАДА ОДНОДУМЦІВ

(Закінчення. Початок на 1-й стор.)

Андрій ДІБРАВНИЙ: — До пера візьміть на озброєння і фотоапарат.

Прозаїк І. Гельман, початкуючий композитор А. Борс розповіли про свої творчі плани, В. Гончаренко прочитав нові вірші.

Робількори зустріли також з режисером Кіровоградського музично-драматичного театру ім. Кропивницького А. Ситником та з переможцем обласного і республіканського конкурсів читців П. Чорноморченком. А. Ситник розповів про роботу молодих

артистів, про творчі плани театру. П. Чорноморченко порадував вдалим виконанням сатиричних творів.

На зльоті за активне співробітництво в газеті «Молодий комунар» Почесними грамотами обкомкому комсомолу нагороджено працівника Новомиргородської районної бібліотеки І. К. Бойка, кореспондента-організатора Знамянського радіомовлення О. А. Рябошапку, викладача Кіровоградського педінституту В. С. Язловецького, працівника Новомиргородської районної газети П. Т. Малєва, лікаря з міста Олександрії А. І. Кохана, інструктора по політико-виховній роботі обласного УОП Б. І. Кизіля, референта обласної організації товариства «Знання» Н. Г. Рибалко, редактора вільшанської районної газети В. В. Вовченка.

За активну участь у фо-

Світлана АНТОНЕНКО: — Раніше я боялася показувати свої вірші...

товиставці «Юність України» на республіканському фестивалі молоді УРСР, присвяченому 50-річчю Великої Жовтневої соціалістичної революції, ЦК ЛКСМ України нагородив Почесними грамотами фотокореспондента В. Ковпака, військовослужбовця Ю. Даниленка та ряд інших кіровоградців. За дорученням обкому комсомолу редактор В. Покрибний вручив Почесні грамоти.

Учасники зльоту-семінару побували в картинній галереї, на телестудії.

У ВАСИЛЕВІЙ БРИГАДІ — ВЕСНА

По-різному приходять під комсомольське знамено. Один сам відкрив двері райкому комсомолу і покладе на стіл секретаря заяву, листок із шкільного зошита.

— Ось, до комсомолу хочу вступити. Потопчуться ніяково, сядь на край стільця, роздивляючись, як набігає на паркет капюжа з кобїт.

Весна... Комсомольців у колгоспі «Росія» не так уже й багато. Сильні вони не численністю, а ділами. Ось хоча б взяти комсомольсько-молодіжну тракторну бригаду цього колгоспу.

Різні хлопці. Один тільки вступає посправжньому на хліборобську стежку, другий — вже сам командир. Один ще соромиться на очах друзів пройтися з дівчиною, другий — глава сім'ї. Але всі вони роблять добру справу.

Минулий рік не був сприятливим для вирощення високих врожаїв. Але працюючий колектив механізаторів протиставив стихії високу культуру землеробства, старанний догляд за посівами і наполегливість. Підводячи підсумки праці молодих в ювілейному році, бюро міськкому ЛКСМУ визначило першість за комсомольсько-молодіжною, де бригадиром молодий комуніст В. Назаренко. Йй було присуджено пам'ятний прапор міського комітету комсомолу, який вічно зберігатиметься в колективі.

У відповідь на нагороду, механізатори зобов'язалися в третьому році п'ятиріч-

ки виростити ще вищий урожай зернових і технічних культур, гідно зустріти 50-річчя Ленінського комсомолу. Зокрема, в зобов'язанні записали: одержати з кожного гектара озимої пшениці 25 центнерів, кукурудзи в зерні — 50, цукрових буряків — 235, соняшнику — 20 центнерів.

За словами — діло. Протягом зими в поле вивезено і складено в бурти 2230 тонн місцевих добрив, на 2 тисячах гектарах проведено снігозатримання. Уже повністю відремонтовано трактори та причіпний інвентар. Як показала взаємоперевірка, рейди прожектористів, у першу чергу полагодили закріплені за ними механізми комсомольці Анатолій Шутенко, Василь Васюк, групкомсорт Валерій Доценко. Вони очолили механізовані ланки, які взялися за вирощення високого врожаю кукурудзи, соняшнику, цукрових буряків. Комсомольці використали зиму для підвищення своїх агротехнічних знань. Кожної суботи вони збиралися в будинку механізатора, слухали лекції інженера Миколи Чернінова, свого ватажка Володимира Назаренка, агротехніка Катерини Гуїван.

Катерина — секретар комсомольської організації колгоспу. Першою вона ознайомила своїх друзів з досвідом новонахальців, олександрійців, сама очолила гурток «Рідна земля».

Сьогодні хлопці з тракторної підводять підсумки занятя в агрогуртку, вивіряють на спеціальних майданчиках сівалки, відвідують практичні уроки, на яких вчать майстерності гіталовців.

О. КРЮК, завідуючий відділом Знамянського міськкому ЛКСМУ.

В РОБОЧОМУ

кабінеті і квартирі Володимира Ілліча в Кремлі увагу відвідувачів привертає фото, на якому зображено сиву жінку в чорному платті із суворим гарним обличчям. Це — мати Леніна, Марія Олександрівна. Високоосвічена, вона володіла кількома мовами, добре знала літературу, мала рідкісний талант вихователя, відрзнялася сильним характером і твердою волею. Вона відіграла велику роль в духовному формуванні своїх дітей. Все життя вона була їм не тільки матір'ю, але й другом-однодумцем. Сестра Леніна Марія Іллінічна писала, що «мати була завжди з тими своїми дітьми, кому дуже була потрібна її допомога, а в Росії ця допомога була майже завжди потрібна тому, на кого сипалися поліцейські покарання».

І діти платили матері ніжною любов'ю і турботою.

Особливі почуття до матері мав Володимир Ілліч. За словами Марії Іллінічної, ця увага особливо виявлялася тоді, коли матір «спіткала якась гроза, а цих гроз було так багато в її житті». Ніжна любов Володимира Ілліча до матері розкривається в листах до неї — цих дивних людських документах. Тому книгу «...Люблячий тебе В. Ульянов»*), де вони надруковані, неможливо читати без хвилювання.

Більше сотні листів: із Петербурга і Берліна, Пскова і Мюнхена, Лондона і Женєви, із Парижа, Кюнкали і Кракова. Мабуть, особливо хвилюють листи 27-річного Леніна із села Шушенського, Єнісейської губернії, куди він був zesланий по справі петербурзького «Союзу боротьби за звільнення робітничого класу». Перед ним Ленін отримав цілий місяць відсидів в одній камері Петербурзького будинку попереднього ув'язнення.

Приїхав Ленін до Східного Сибіру, як відомо, 6 травня 1897 року. «Шу-шу-шу» — село неспаєне, — пише В. І. Ленін 18 травня 1897 року. — Щоправда, лежить воно на досить голому місці, але нещодаляк (верстви 1,5—2) є ліс, хоча й дуже вирубаний. До Єнісею проходу нема, але ріка Шуша тече біля самого села, а потім досить велика притока Єнісею недалеко (1—1,5 верстви), і там можна буде купатись. На горизонті — Саянські гори або їх схили; деякі зовсім білі, і сніг на них навряд чи коли-небудь тавє. Значить, і з художнього боку дещо є, і я недарма склав ще в Красноярську вірші: «В Шуші, біля підніжжя Саяна...», але далі першого рядка нічого, на жаль, не склав!».

У всіх листах цього періоду (1897—1899 р.) В. І. Ленін звертається до Марії Олександрівни з теплими словами. Його цікавить і здоров'я найдорожчої для нього людини, і те, як мати має намір відпочити влітку, і її фінансові справи. Ленін розповідає про своє життя, про здоров'я цікавиться, як живуть його сестри і брат, дякує всіх за увагу до його прохань. А головне його прохання, звичайно, — книги, книги і книги...

«Отримав я сьогодні, дорога мамочко, купу листів з усіх кінців Росії і Сибіру і тому почував себе весь день у святковому настрої».

Від Машини та Анюти отримав листи від 9.11., потім «Юридичний Вісник» і «Статистичний Сучасник», а також «Щоденник з'їзду» (техніки). Дякую за все... Щодня отримав «Російське Багатство» за 1898 рік № 1. «Вісник фінансів» отримую вже давно... Закінчується лист словами «Цілую тебе і шлю привіт всім нашим. Твій В. У.» (24 лютого 1898 р.).

В цей важкий для Леніна час (7 трав-

ЛИСТИ В. І. ЛЕНІНА ДО МАТЕРІ

ня 1898 р.) в село Шушенське приїхала Надія Костянтинівна Крупська, щоб назавжди залишитися поруч з Леніном. 10 травня 1898 року Володимир Ілліч повідомляє матері про приїзд Надії Костянтинівни. В листі є такі рядки: «Н. К., як ти знаєш, поставили трагікомічну умову: якщо не вступить терміново... в шлюб, то назад в Уфу. Я зовсім не хочу допустити цього, і тому ми вже починаємо «клопотити»... щоб встигнути повітчатися до посту...».

Гортаю сторінку за сторінкою цієї чудової книги. Кожен лист до матері — це і лист до однодумця, який повністю поділяє погляди революціонерів, борців проти царизму. «Посилаю тобі сьогодні, дорога мамочко, останні два зошити своїх «ринків», частини VII і VIII, потім два додатки (II і III)») і заголовки двох останніх частин. Нарешті закінчив я працю, яка весь час загрожувала зятягнутися до безкраю». (3 лютого 1899 р.). А ось декілька фраз В. І. Леніна із листа від 1 вересня 1899 року про книгу Бершштейна ***): «...Теоретично — неймовірно слабо; повторення чужих думок. Фрази про критику, і нема навіть намагання серйозної і самостійної критики. Практично — опортунізм...».

Роки 1900... 1904... 1907... 1916... Листи із Швейцарії і Франції, Польщі і знову із Швейцарії. В. І. Ленін розповідає матері про своє життя, повідомляє її про нову повість М. Горького «Последние», про книгу Ловелла «Марс і його канали», про те, що багато працює, продовжує настигливо вивчати мови. В одному з листів він запрошує Марію Олександрівну приїхати в Стокгольм.

В цьому місті в 1910 році відбулася остання зустріч матері з сином. Марія Олександрівна разом з дочкою Марією Іллінічною спеціально приїхала в Швецію, щоб побачитися з сином. В ті дні мати подарувала синові звичайний клітчастий плед. Володимир Ілліч дуже дорожив ним, возив його всюди з собою. Зараз ним накрите ліжко Ілліча, яке стоїть в маленькій кімнаті в квартирі Леніна в Кремлі.

Останній лист Марія Олександрівна отримала від сина за декілька місяців до смерті, в березні 1916 року. Він закінчувався словами: «Міцно тебе цілую, моя дорога, і бажаю здоров'я».

...В Ленінграді, на Волковому кладовищі стоїть пам'ятник Марії Олександрівні Ульяновій — чудовий російській жінці і матері Леніна.

А. РОМАНОВ, оглядач ТАРС.

*) Видавництво ЦК ВЛКСМ «Молода гвардія», 1967 р., стор. 143, ціна 37 коп.

**) В листі йде мова про додаток до VII частини праці Леніна «Розвиток капіталізму в Росії».

***) Лідер опортуністів Німецької соціал-демократичної партії. Він намагався реанімувати марксизм і довести неможливість соціалістичної революції і диктатури пролетаріату, захищав ідеї співробітництва з буржуазією.

„КАРЛ МАРКС І УКРАЇНА“

— так називається брошура, яку масовим тиражем випустило товариство «Знання» УРСР. У ній всебічно досліджуються зв'язки основоположника наукового комунізму з українськими революціонерами, показується діяльність його послідовників, розповідається про поширення праць К. Маркса на Україні. Автор — доктор історичних наук П. М. Шморгун.

«ЕЛЕКТРИЧНА ЦІЛИНА» МОСКВИЧІВ

Будівельний загін студентів Московського електротехнічного технікуму 18 березня почав свій перший трудовий день на «електричній цілині» Чечено-Інгушетії. Координати цілини — піщана Притерська низовина, що переходить у безкрайні Ногайський степ. Тут, на великій площі, розкидані хутори і кошари вівчарського радгоспу «Терський», які й треба електрифікувати студентам-старшокурсникам. За весняно-літній сезон вони встановлять чотириста опор високовольтної лінії, на десятки кілометрів прокладуть електричне русло в глибоких бурюнів. Займуться в будинках чабанів веселі вогні, запрацюють холодильники і телевізори.

Науурська, Чечено-Інгуська АРСР.

СЛОВО МАЙСТРІВ ПОЛІВ

Майстерний почерк збирання хлібів механізаторів Віктора,

Анатолія, Івана Кравченків знають у кубанському колгоспі «Ленінський шлях». Кожний з них в жива минулого року видав з бункера свого степового корабля по сім тисяч центнерів зерна.

На порозі великих весняно-польових робіт брати Кравченки, Олексій Гудзій, Володимир Хандога й інші молоді механізатори говорили на зустрічі краших ораторів і чемпіонів ювілейних жнив у Краснодарському крайкомі ВЛКСМ про участь сільської молоді на весняній сівбі.

Майстри полів закликали всіх молодих механізаторів краю ще краще використати техніку, щоб в третьому році п'ятирічки дати країні більше кубанського зерна. Краснодар.

ПРЕМІЯ «ОРЛЬОНОК»

встановлена Челябінською обласною комсомольською організацією за кращий твір в галузі культури і мистецтва, присвячений радянській молоді, сповіщає корес-

пондент ТАРС. Йй символом стало зображення монумента «Орльонок» — пам'ятника комсомольцям, героям Жовтневої революції і громадянської війни на Уралі, створеного челябінським скульптором Львом Головніцьким, удостоєним за свої твори звання лауреата премії Ленінського комсомолу.

Першими лауреатами Уральської премії став поет Борис Ручінов, архітектор Євген Александров, журналіст Леонід Сурін, самодіяльний композитор Олег Кульдяєв і колективи Магнітогорського драматичного театру й студентського театру Челябінського політехнічного інституту.

«КОМСОМЛЬСЬКА СЛАВА»

— таку назву спеціальним наказом міністра морського флоту СРСР присвоєно океанському суходопажному судну, яке споруджується нині на стапелях Херсонського заводу. Корабель названо так на прохання комсомольців і

молоді Херсонського суднобудівного та Брянського машинобудівного заводів.

Молоді корабелі і машинобудівники, ставши на трудову вахту на честь 50-річчя ВЛКСМ, взяли шефство над спорудженням океанського велетня і зобов'язалися здати його достроково — до ювілею Ленінського комсомолу. (PATAU).

ДО 100-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ О. М. ГОРЬКОГО

ХТО ЗДІЙСНИВ ЕКРАНІЗАЦІЮ?

Всі, напевне, бачили кінокартину «Мати» за однойменним романом Максима Горького. А чи знаєте ви, хто здійснив першу екранізацію роману і коли? Вперше фільм «Мати» вийшов на екрани Москви до травневих свят у 1920 році.

Його поставив один із зачинателів радянської кінематографії наш земляк режисер Олександр Юхимович Разумний. Р. ТУРБАЙ, науковий працівник обласного краєзнавчого музею.

ПЕРШИЙ КВИТОК

Кому належав членський квиток № 1 Спілки письменників СРСР? Пошуки відповіді на це питання привели в архів Інституту світової літератури імені Горького. Тут ми одержали не тільки потрібну довідку, але й побачили членський квиток № 1. Він належав Олексію Максимовичу Горькому.

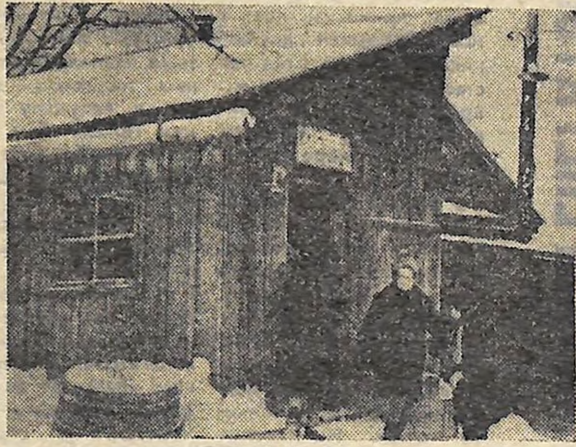
другій сторінці викладені документальні дані: «Членський квиток № 1. Тов. Горький О. М. є членом Спілки радянських письменників Московської організації. Дата вступу в Спілку 1.VI.1934 року».

Це коричневого кольору книжечка форматом 8x6 сантиметрів. На обкладинці золотими літерами вписано: «Спілка радянських письменників СРСР». В середині обкладинки вміщена фотографія і підпис: «Горький». Кругла печатка. На

Третю і четверту сторінки займають графі для відміток про сплату членських внесків. На п'ятій і шостій сторінках — витяг із Статуту Спілки письменників.

Отже, членський квиток № 1 був виданий Олексію Максимовичу Горькому 1 червня 1934 року.

(АПН).

В краєзнавчому музеї міста Горького виставлено документи обласного державного архіву з фонду Нижегородської ремісничої управи, що пов'язані з іменем великого письменника. Серед привіт на букву «П» — Пешков Олексій Максимович, 31 рік; у графі «Чим займається» вказано: «літератор». Сума податку з нього визначалася по другому, а потім — по першому розряду. Вийшовши в 1904 р. з Нижнього Новгорода, Олексій Максимович не міг платити регулярно

цехові збори. 15 січня 1914 р. ним погашено недоїмку зразу за 9 років, в сумі 38 крб. 75 коп. Востаннє О. М. Горький сплатив цеховий податок 6 червня 1918 р. Вже будучи всевітньо відомим письменником, він з гордістю продовжував вважати себе «нижегородським цеховим». Каширська фарбувальня (див. фото), з такою майстерністю описана в «Дитинстві», певно, відіграла роль у тому, що О. М. Горький був приписаний саме до фарбувального цеху. М. ЮРЧЕНКО.

До цієї події завжди готуються ретельно і вдумливо. І кожний оглядає пройдений шлях, критично оцінює його. Тому й не дивно, що комсорг школи Євгенія Вакулова, виступаючи, частогусто оперувала майже космічними рахунками.

— Культура? Будь ласка! Сектор культури зробив багато. Та й університет громадських професій не спить...

— Виховання підростаючого покоління? Шкільна преса висвітлює життя учнів. Відбулось багато зустрічей комсомольців з героями війни і ветеранами виробництва...

□

Ениий примірник, в якому по пунктах розписано, що має зробити комсомольська організація на честь 50-річчя комсомолу.

Читаємо: «Добитись повної культури

ЗА СЛОВЕСНОЮ ЗАВІСОЮ

навчання, культури відпочинку». Цікавись, як вирішувалось це питання комітетом комсомолу.

Радять звернутись до члена комітету комсомолу, який відповідав за культурно-масовий сектор, — В. Проценка.

— Що ж, були проведені у нас і вечори, і внізди до шефів. Організовані гуртки: хоровий, літературний, хімічний, математичний та багато інших.

— А як з відвідуванням?

І тут доводиться дивуватись.

— Відвідування? Ми обговорювали... У нас справи кепські. Хоровий гурток

Звітує шкільний комсомол

відвідує лише шістьдесят процентів комсомольців, та й то — доводиться тягти.

Члени хімічного гуртка вирішили провести вечір. За допомогою звернулись до комсомольського комітету. Та допомогти ніякої. І гуртківці білися самі над організацією цього вечора.

Василь знизує плечима:

— Комітет слухав це питання на засіданні бюро, звітували й групкомсори. Драматичний, наприклад, жодної вистави не здійснив...

— Потрібно більше комсомольського воєнника, натхнення, тоді ви не будете чадіти, — говорить заступник директора по виховній роботі А. Я. Розенберг. — Чи знаєте ви ціну хвилини? А кожна хвилинка має свою цінність. Це не варто забувати. Хтось сказав із комсомолок: «Нудне життя в нас у школі». А що було зроблено тою комсомолкою? До якої справи ти приклала руки, щоб життя стало більш змістовним, більш цікавим? Яку допомогу дав комітет комсомолу вчителям в організації гуртків? Ніякої. В розмовах з'ясувалося, що не вистачає часу. Весь іде на навчання. Значить, повинна бути відмінна успішність.

І тут:

— В нас існує навчальний сектор. Ми обговорювали... Але зв'язок з педагогічним колективом кепський, — так і заявила член комітету, що відповідає за навчальний сектор, Аяла Волкова.

Ті, що виступали, навіть випадково не обмовились про успішність комсомольців. А вона не така вже й блискуча. З 120 комсомольців — жодного відмінника. У 24 — четвірки і двоє мають навіть двійки.

— Ми говорили з ними на засіданні, читали на лінійці їх імена, але істотних зрушень ніяких...

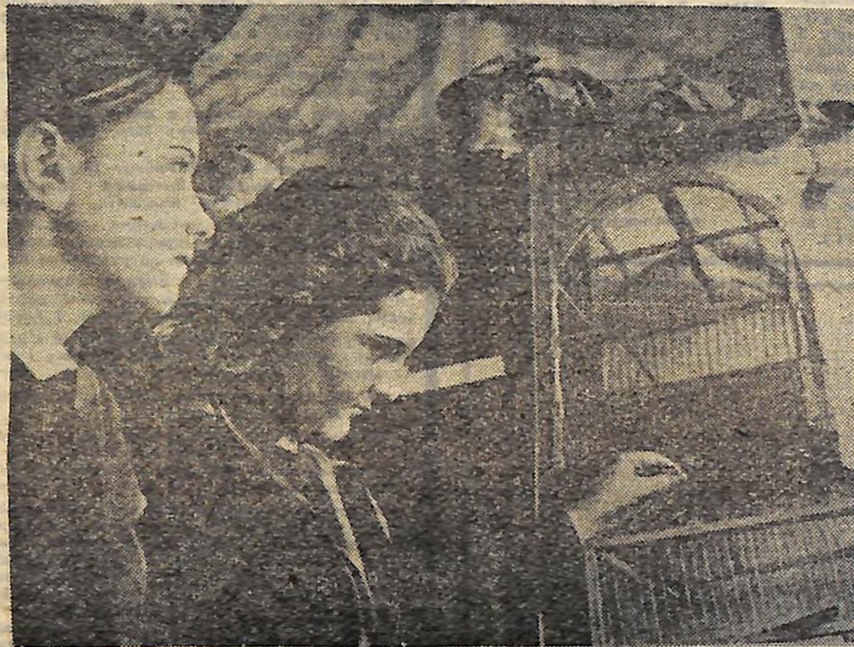
Як бачите, словесне натхнення не дуже багато приносить користі.

Звітно-виборні комсомольські збори були бурхливими. Шуміли, говорили багато, але так і не розкрили причини недоївки. Не намітили заходів по поліпшенню становища. Загальні фрази й слова: «вжито заходів», «ще недостатньо» і знову — «зобов'язати».

Комсомольська організація школи не працювала над тим, щоб виконати свої власні рішення. Тож і не дивно, що нині комсомольці формально поставилися до вироблення конкретних завдань на майбутнє.

Т. КОВАЛЬОВА.

м. Кіровоград, СШ № 30.

В Новгородківській восьмирічній школі є чудово обладнаний зоокабінет. Тут і акваріуми з різними породами риб, і клітки з птахами. Особливою популярністю користуються симпатичні єгипетські голуби, яких уже виведено кілька пар. На знімку: юні натуралісти Шура ЧЕРНИЧКА та Ніна ЛИСЕНКО годують птахів.

Фото Г. УДОВИЧЕНКА.

КУРСАНТИ ОДЕСЬКОГО ПІХОТНОГО

В своєму листі я хочу розповісти Вашим читачам про те, що завжди хвилює, чого ніколи не можна забувати, — про подвиг курсантів Одеського піхотного училища.

В серпневі дні 1941 року фашисти рвалися захопити станцію Новополтавку, перерізати залізничну магістраль півдня, затримати евакуацію людей, хліба, промислового обладнання з південних областей у глибокий тил.

Ворог кинув сюди великі сили, щоб якнайшвидше здійснити свої наміри. Та не вдалося загарбникам так швидко це зробити...

На цій дільниці Південно-Західного фронту в обороні станції Новополтавки брали участь і курсанти Одеського піхотного училища.

Вже кілька днів йшли запеклі бої. Ворожим військам не вдалося прорвати головну лінію оборони наших частин. 13 серпня 1941 року о 12 годині дня гітлерівці почали наступ на село Єфремівку з метою обійти нашу головну лінію. В першу ж годину фашисти відчули силу і міць курсантів-комсомольців. Уже кілька годин тривав бій, але ворогові не вдалося зробити ні кроку вперед. В найбільш напружений момент був поранений молодий лейтенант. Треба було негайно подати медичну допомогу. Але як, коли не можна підняти

голову? Та довго не роздумував курсант Степан Шкіндер. Він зразу кинувся допомогти товаришеві. Ризикуючи життям, між розривами снарядів, курсант добрався до командира і швидко зробив йому перев'язку. Коли він кинув, розірвана куля влучила в груди курсанта. Він ще встиг зайняти своє місце і тільки тоді відчув біль і тихо сказав: «Я поранений». Поранення його було тяжким. Він це зрозумів, але був спокійним і витриманим. Попросив передати останній привіт рідним та дітям, яку щиро кохав.

Слід розповісти про безстрашного кулеметника курсанта Івана Колесникова. Він був у самій гущі бою, де проходили гарячі сутички з ворогом. Його кулемет нищиво косив ворогів. Часто юнак наспівував жартуючи: «Я кулеметником народився»...

В селі Єфремівці Колесников потрапив в оточення. Він відстрілювався до останнього патрона. Потім з кулеметом підвісив на весь зріст і кинувся вперед. Коли він перебігав найнебезпечнішу зону, німці спрямували на нього пестювогнь. Колесников вийшов з оточення. Більше десяти раз було на його тілі... На третій день його знайшли жителі села Єфремівки, допомогли воїнові перемогти смерть і стати знову на захист свого народження, Колесников загинув смертю хоробрих на Західному фронті.

В цьому бою брав участь курсант з Кіровоградської області Микола Якович Куликов, 1923 року народження. Його батько, як нам вдалося взнати, жив перед війною в Кіровограді, по вул. Пушкіна, 49.

Ми звертаємося до читачів вашої газети, червоних слідопитів, допомогти розшукати рідних вашого земляка. Можливо, вони нічого не знають про свого сина, який загинув смертю героя в тяжких боях в живих заливних. Тільки один тяжко поранений М. Г. Скляренко із села Веселинового Миколаївської області. Поховані курсанти біля нашої школи. В школі ми зібрали у музеї бойові слави матеріали про їх подвиг. Колгосп спорудив пам'ятник загиблим.

Р. ГАРКУША.

вчителька, керівник краєзнавчого музею Єфремівської школи, Новобузький район, Миколаївської області.

КИМ БУТИ?

День вибору професії провели учні шкіл Луганська. До десятикласників прийшли лікарі, співробітники Луганського медичного інституту, де під керівництвом професора Б. Я. Первомайського розроблено метод професійної орієнтації.

Юнакам і дівчатам запропонували 91 професію і спеціальність — техніка, моряка, агронома, поштового працівника, годинникаря, бухгалтера та багато інших. А чи відповідає обраний фах характерові людини? Про це скажуть анкети. Ось вони лежать перед учнями. П'ятибальна система передбачає 144 критерії: розсудливість, бережливість, почуття обов'язку, самолюбство, скромність тощо.

Враховуються також оцінки класного керівника. Зібраний матеріал має бути оброблений на електронно-обчислювальній машині. Перед закінченням школи кожний випускник одержить рекомендації медика.

(РАТАУ).

РЕДАКЦІЯ ОДЕРЖАЛА ВІДПОВІДЬ

В «Молодому комунарі» 2 березня ц. р. в кореспонденції «Вчора була суботонька» йшлося про труднощі подружжя Рештенків з влаштуванням дитини в суботні дні, які виникли при переході дитсадка на два вихідні. Як повідомив редакцію голова виконкому Маловисківської районної Ради депутатів трудящих М. Черниченко, дитсадок «Світлячок» для зручності батьків, які зайняті на роботі, з 15 квітня після закінчення ремонту буде працювати і в суботу.

ПОКАЗУЄ КІРОВОГРАД

П'ЯТНИЦЯ, 22 березня. Перша програма, 11.00 — Телесфільм «Ансамбль «Глобус» (Кіровоград). 11.20 — Телесфільм «Криваве весілля» (Кіровоград). 18.30 — Телевізій. (К). 19.00 — Горькіаскі читання. «Листи письменника» (Кіровоград). 19.15 — Телесфільм (Кіровоград). 19.40 — Для молоді. «Так ми живемо». (Кіровоград). 20.25 — Оголошення (Кіровоград). 20.30 — Естафета повин. (М). 21.30 — Розповіді про героїзм. Виступ письменника С. Смирнова. (М). 22.00 — Телесфільм. «Криваве весілля». (Кіровоград).

Друга програма, 19.00 — Концертний зал. «Співає Гордела». (Тбілісі). 19.00 — «Продавець повітря». Прем'єра телесфільму. (К). 20.20 — Телереклама. (К).

СУБОТА, 23 березня. Перша програма, 9.00 — Гімнастика для всіх. (М). 9.45 — Теленовіни. (К). 10.00 — «3 днів народження». Розважальна програма. (М). 10.30 — «Здоров'я». Науково-популярна програма. (М). 11.00 — Паша афіша. (К). 11.05 — «Чотири танкісти і собака». Багатосерійний телесфільм. (К). 12.00 — «Золотий ключик». Художній фільм. (М). 13.30 — «Побут і ми». (К). 14.00 — Програма кольорового телебачення. (М). 15.00 — Першість СРСР з хокея. ЦСКА — «Спартак».

(М). 17.15 — «Українські думи». (К). 17.45 — «Веселі кінескоп». (К). 18.15 — «Клуб кіномандрівників». (М). 19.15 — Художній фільм. (К). 20.30 — «На меридіані України». (К). 21.00 — Північ і романси минулих років. Співає Тамара Деретелі. (Тбілісі). 22.00 — Майстри ленінградського блдету. (Ленінград). 23.15 — Теленовіни. (М). 23.35 — Танцювальний зал. (Таллін).

ПОГОДА

22-23 березня очікується перепади температури, місцями заморозки, пітер за хвілю, помірний. Температура повітря від одного градусу тепла до 4 градусів морозу вночі, вдень — 2-7 градусів тепла.

МІКРОГЕНЕРАТОРИ

Вивчення космічного холоду, який учні навчилися створювати на землі, принесли нові й нові сюрпризи дослідникам. Так було і під час створення унікальних мікрогенераторів у Фізико-технічному інституті низьких температур АН УРСР.

У відділі низькотемпературної електроніки інституту керівник цієї роботи кандидат фізикоматематичних наук і М. Дмитренко демонструє кореспондентові РАТАУ маленькі прозорі пластинки. Кожна з них легко вміщується на кінчику пальця. На пластин-

ках — надзвичайно тоненькі, напilenі у вакуумі, металеві смужки.

Такий мікратюрний пристрій, який тут жартома називають «тунельним пірижком», вміщують у посудину з рідким гелієм. Там панує холод — близько мінус 270 градусів за Цельсієм.

От через дослідний зразок починають пропускати постійний струм. І пластинка перетворюється... на генератор випромінювань. Виникають міліметрові електромагнітні хвилі, які звичайно важко одержати, і ще коротші. Їх сприймає

чутливий приймач, з'єднаний з низькотемпературною установкою спеціальним хвилеводом.

Створені мікрогенератори легко перестроюються і навіть можуть працювати як приймачі випромінювань.

Дуже складним завданням було саме виготовлення дослідних зразків. У них два металевих шари розділено надзвичайно тонким і однорідним ізолятором. Його «товщина» — порядку однієї мільйонної частки міліметра!

Зараз в інституті детально вивчають особливості мікрогенераторів.

Одержану спочатку дуже малу потужність випромінювань у результаті напруженої роботи експериментаторів вже вдалося підвищити більш як у десять тисяч разів.

Харківські вчені успішно займаються проблемами практичного використання фізичних явищ у надпровідниках. Надпровідниками стають метали при дуже глибокому охолодженні. І з зниженням температури ні-

би знімаються теплові шуми, які перешкоджають виявленню незвичайних, квантових властивостей матеріалів.

Використання явища надпровідності, при якому електричний струм не зустрічає опору в провідниках, відкрило величезні можливості для створення пристроїв наддальної радіозв'язку, квантових генераторів і посилювачів електромагнітного випромінювання,

найновіших обчислювальних машин, кібернетичних пристроїв, соленоїдів для одержання надсильних магнітних полів.

«Шаровий» мікрогенератор — важлива віха в дослідженнях надпровідності та розвитку молоді галузі науки і техніки — криогенної електроніки.

Г. МАГАЛЬНИК, кор. РАТАУ, м. Харків.

СЕНСАЦІЙНА ЗНАХІДКА ПІД НЕАПОЛЕМ

Сенсаційну знахідку зробили італійські археологи в місечку Баколі поблизу Неаполя. Роблячи розкопки невеликого древньоримського храму, вони знайшли дві чудово збережені мармурові статуї — імператорів Веспасіана і Тіта. Обидві — приблизно в тілі людини — вже добрих двадцять століть стоять на своїх цоколях в традиційній для древньоримських скульпторів «героїчній» позі. Статуї майже не затронуті часом, що надає знахідці виняткову історичну і художню цінність. Вчені думають, що продовження розкопок в цьому місці обіцяє й інші археологічні сюрпризи. Частково, судячи за деякими вказівками, в храмі повинна знаходитись гігантська статуя імператора Августа.

Ю. ЛОПАТІН, кореспондент ТАРС.

Рим.

РОЗКОПКИ АБРИТУСА

Вже протягом 15 років у Болгарії тривають археоло-

СЛІДИ ВІКІВ

гічні розкопки древнього римського міста Абритус, де в 251 році нової ери сталася кровопролитна битва між римлянами і готами. В цьому бою загинув римський імператор Децій Траян.

Встановлено, що місто було розміщене на площі в 12 гектарів. В ході розкопок розкрито велика частина міської стіни — троє міських воріт і двадцять одна вежа. Неюда-лік від форуму Абритуса знайдено будинок, побудований на площі в 3300 квадратних метрів і прикрашений білою вапняковою колонадою в іонічному стилі.

В ході розкопок, сповідаючи агентство БТА, знайдені серп, сокири, глиняні і бронзові посудини, римські монети і т. д. (ТАРС).

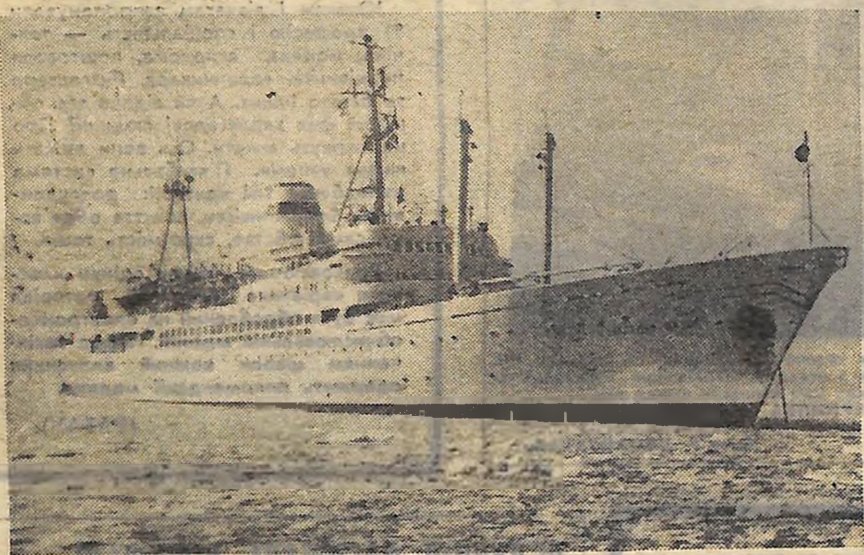
ЗНАХІДКА В МЕКСИЦІ

Гігантське кладовище доісторичних тварин, що являє собою неоціненний скарб для науки, випадково знайшов мексиканський селянин з міста Сарагоси, сповідає газета «Соль».

Йдучи по гірській стежці, він знайшов величезного скам'янілого молоска, який своїм виглядом нагадував морсь-ського спрута. Дальші дослідження місцевості показали, що на великій території від Сарагоси до міста Сан-Августин знаходиться велика кількість скам'янілих плазунів.

Е. САРАТОВ, кореспондент ТАРС.

Мексико.

Нове науково-дослідне судно «Академік Ширшов», побудоване для Радянського Союзу в Німецькій Демократичній Республіці, прибуло у Владивосток.

Флагман експедиційного флоту Приморського управління гідрометслужби «Академік Ширшов» оснащений за останнім словом техніки. В розпорядженні науковців спеціалізований лабораторій. Електронно-обчислювальна машина буде обробляти науковий матеріал, одержаний у поході. Спеціальне обладнання дозволяє вченим працювати навіть у тяжких штормових умовах. Члени експедиції будуть жити в комфортабельних одно- і двоімисних каютах.

Незабаром у Владивосток прибуде ще такий самий корабель — «Академік Королюв». Нові науково-дослідницькі кораблі і далекохідні гідрометслужби дозволять вченим більш успішно вивчати світовий океан і надавати велику практичну допомогу морякам, рибалкам і китобоям.

На знімку: нове науково-дослідне судно Приморського управління гідрометслужби «Академік Ширшов».

Фото В. МАРИКОВСЬКОГО. (АПН).

У КОЛЕКЦІЙНИХ фondaх ботанічного саду Львівського університету ім. Івана Франка з'явилися «гості» з вологих тропічних лісів — хлібне і шоколадне дерева.

У сім'ї деревних рослин, що акліматизувалися на Львівщині, багато субтропічних і тропічних. Серед них унікальний за розмірами гагіс австралійський, висотою до 15 метрів, теофраста з листям довшинною до одного метра, завезена з Західної Індії; саговники, бамбуки, кипариси, пальми, корейське дерево, сунічне... Серед хвойних — гімалайська сосна і краєнь-кедр.

Гордістю західноукраїнського краю є бук. Саме на території Львівської області проходить межа його природного поширення. В ботанічному саду сила-силенна буків всякого віку «від малого» (однолітні) і «до великого» (200—250 років). Тут же ростуть гірська сосна-сланка, сосна кедрова, бузок угорський.

Зібрано багату колекцію рідкісних у нашій флорі трав'янистих рослин. Тут можна зустріти едельвейс, айстру альпійську, нарцис вузьколистий. На виставці квітів ботанічний сад подає оригінальну колекцію вітчизняних гла-

діолусів — «Полум'я Москви», «Полярна крига», «Джамбул». Викликають захоплення у відвідувачів і чарівні троянди — «Чайка», «Чорноморка», «Яскраві жоржини» — «Якутський алмаз», «Схід», «Лісова казка», «ароматні гвоздики» — «Вогненна куля», «Рубін». Насіння багатьох з них буде відправлено в ботанічні сади більш як сорока країн світу, з якими львів'яни ведуть обмін.

У колекційних фondaх ботанічного саду нараховується більше як чотири тисячі видів рослин відкритого і закритого ґрунту. Львівський ботанічний сад любителям-садоводам і квітникам, їм передаються для впровадження вивчені й апробовані сорти вітчизняної селекції персика, винограду львівського, крупноплодні вишні, черешні, сорти яблунь, які довод зберігаються. Щороку відпускається до 300 тисяч кущів декоративних рослин для потреб озеленення. Особливим попитом користуються троянди, яких у маточнику саду налічується близько двохсот сортів.

С. ДРАНОВ, кор. РАТАУ.

м. Львів.

Адреса і телефони

м. Кіровоград, вул. Пуначарського, 36. Телефон: редактора — 2-45-00, відповідального секретара — 2-45-35, відділів — 2-45-36.

МОЛОДОЙ КОМУНАР — орган Кіровоградського обласного ЛКСМУ г. Кіровоград.

Л. МАРКЕЛОВА, науковий оглядач ТАРС.

В. АФНАСЬЄВ, кор. РАТАУ, м. Львів.

Редактор В. ПОГРІБНИЙ.

ОКЕАН І МАНТІЯ

Наука. Коли десять років тому я вперше зустріла його в лабораторії Інституту океанології, то подумала, що саме такі ось люди стають виробничими літаків чи підводних човнів, відкривачами нових земель. Вітім, Удінцев у дні війни дійсно був штурманом авіації. Він — кавалер ордена Вітчизняної війни. Уже в 1949 році він брав участь у першому плаванні науково-дослідного судна «Витязь» — тепер ветерана радянського дослідного флоту.

Дно океану — ось та стихія, який талановитий учений привів своє життя. Таємничий світ підводних хребтів, затонувлих вулканів, гігантських розломів мід немало розповісти про походження планети, на якій ми живемо. Потрібно тільки було вміти його «слухати» і розуміти. І Удінцев з друзями зуміли слухати океан. З борту «Витязя» спускалися прилади і поверталися з нескінченними проблемами ґрунту, які бралися на різних глибинах. Уже тоді безпомилковим відчуттям дійсного дослідника він розумів: «орати» дно треба як можна глибше.

Спочатку головним «напрямом удару» експедиційний загін обрав глибоководні впадини. Тут його супроводив перший великий успіх. Іруні вчених під керівництвом Гліба Удінцева вдалося уточнити найбільшу в світовій океанологічній практиці глибину таких впадін у Тихому океані: 10 990 метрів. На такій глибині, природно, було чим «поживитися» і геологам, і біологам.

Дається, що саме так з того періоду вітчизняна геологія рідше повертається до експериментального вивчення природи окремих ділянок океанського дна, які дуже відрізняються одна від одної.

Майже десять років минуло з тієї першої експедиції. І знову загін відважних на чолі з Глібом Удінцевим виходить на «Витязь» в океан, щоб привезти на «Велику землю» дорожню знахідку — речовину мантиї Землі. Тепер її можна тримати в руках, вивчати її особливості в лабораторії.

Чим пояснити, що ця «здобич» експедиції викликала такий великий інтерес учених? Для чого нам взагалі потрібна речовина мантиї? Приблизно на глибині сорока кілометрів починається цей загадковий шар, що підстилає земну кору і обволікає величезним багатокілометровим покривалом ядро Землі. Ми вже говорили, що, згідно з сучасними поглядами, земна кора утворилася в її теперішньому вигляді в результаті випалки із речовини мантиї. Це являє не тільки інтерес з точки зору космогонії, прояснення картини утворення планет взагалі. Ми, земляни, зацікавлені в оволодінні мантиєю із цілком практичних цілей. Адже саме тут повинні бути початки багатьох багатств Землі — заліза, марганцю, алмазів.

Одержавши в руки речовину мантиї Землі, людина швидше зможе відповісти на запитання: стискується земля куля чи розширюється, чому бувають землетруси, чи збільшуються океани за рахунок материків, або, навпаки — материки ростуть за рахунок океанів і багато інших.

ПРАЦЮЄ ВІБРАЦІЯ

Раніше вібрацію вважали в техніці небажаним явищем. Проте в останні роки вчені знаходять їй практичне застосування в різних галузях народного господарства, в тому числі і в машинобудуванні. Штучно створювані «коливання» ефективно використовуються в різних транспортних пристроях, вимірювальній і лічильній апаратурі, допомагають у очистці і обробці деталей, беруть участь у складальних та інших процесах.

Головні переваги вібраційної техніки — її простота і надійність. Плодотворно працюють над її створенням вчені Львівського політехнічного інституту. Вони розробили і виготовили на замовлення підприємств Москви, Ленінграда, Тбілісі, Одеси та інших міст цілу гамму лінійно-фасувальних механізмів.

А ось остання новинка — автомат для розфасування гудзиків. Розкладка провадиться з швидкістю до 2000 штук за хвилину. Апарат може «лічити» партіями від 50 до 10.000 штук. Трохи повільніше, тільки з швидкістю 800 штук за хвилину, лічить деталі складної конфігурації автомат, виготовлений на замовлення Тбіліського заводу пластмасових виробів.

Для Львівського заводу кінескопів спроектовано вібраційний насос. Його особливість у відсутності тертьових деталей, що дуже важливо при перекачуванні агресивних рідин, наприклад, кислоти.

Позитивну оцінку дістала автоматична лінія для безцентрового шліфування автомобільних шворнів. Вибруючі лотки подають деталі в строго визначеному порядку до кожного з п'яти верстатів. Причому в процесі транспортування виробу очищаються, а розміри їх контролюються.

В. АФНАСЬЄВ, кор. РАТАУ, м. Львів.